

Sinds de spraakmakende Haagse Hogeschool (1997) zit het gebied achter station HS weer in de lift

HANS VAN BEEK ARCHITECT

Kort na 1970 vond in Den Haag een revolutie in stedenbouw en architectuur plaats. Hans van Beek speelde daarin op ten minste twee manieren een hoofdrol. Samen met enkele studiegenoten verzette hij zich via de werkgroep Dooievaar tegen de cityvorming in de binnenstad en – vooral – tegen de enorme verkeersdoorbraken die daarvoor in de ogen van de gemeente nodig waren. Samen met de minstens even eigengereide Sjoerd Schamhart demonstreerde hij d.m.v. het woningcomplex Couperusduin dat woningbouw met een hoge kwaliteit in zeer hoge dichtheid goed in de omgeving is in te passen door middelhoog te bouwen met ondergronds parkeren en een levendig gevelbeeld.

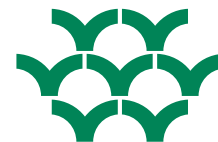
Dwarsweg weg

Den Haag groeide in de jaren 50 snel en bereikte rond 1960 z'n hoogste inwonertal van 606.000. De groei ging gepaard met de gedachte van het stadsbestuur dat rigoureuze cityvorming een voorwaarde voor het Den Haag van de toekomst was. Het centrum en de 19^e-eeuwse woonwijken eromheen moesten geheel worden bestemd voor kantoorwerkgelegenheid, winkels en uitgaanscentra; dat alles moest bovendien onbeperkt voor het steeds intensievere autoverkeer bereikbaar worden.

Dit beleid bleek niet alleen vrijwel onuitvoerbaar, het stuitte ook op toenemende weerstand van de monumentenzorgers, die niet wilden dat een groot deel van de historische binnenstad zou verdwijnen, en van de 160.000 inwoners wier huizen moesten wijken voor kantoren en autowegen met ongelijkvloerse kruisingen. Dooievaar heeft met behulp van aansprekende beeldsimulaties en een coöperatieve lokale pers aanzienlijk bijgedragen aan het publieke verzet tegen de Dwarsweg door het Oude Centrum en Kortenbos, de demping van de Mauritskade, de sloop van oude gebouwen en buurten, etc. Uit dat maatschappelijke klimaat is mede n.a.v. de dreigende afbraak van het Kurhaus in 1973 ook de vereniging Vrienden van Den Haag ontstaan.

Hoogbouw geen oplossing

Als gemeenten snel veel woningen op een beperkt oppervlak willen, is de reflex (nog steeds): hoogbouw. In de praktijk echter past een torenflat vaak niet in de omgeving, en maakt de wind-/schaduw-/parkeerhinder het noodzakelijk veel ruimte rond de toren vrij te houden. De beoogde verdichting gaat daardoor grotendeels verloren, en hoogbouw is duur. Van Beek en Schamhart kozen voor een andere weg. Op een beperkt terrein van de voormalige Alexanderkazerne

(Archipelbuurt) bouwden zij in twee fasen ruim 420 woningen in 5 tot 8 lagen met ondergronds parkeren. Dit Couperusduin sluit door de lichte kleur, de afwisselende vormgeving en de duinachtige inrichting van het terrein prima aan op de oude wijk ernaast.

Oeuvre van Atelier PRO

Na zijn afscheid heeft Van Beek (1942) het volledige oeuvre van zijn bureau Atelier PRO in een boek bijeengebracht. Ondersteund door zakelijk-informatieve en beschouwende teksten van architectuurhistoricus Marcel Teunissen, lardeert Van Beek zijn onderhoudende verhaal over 45 jaar stedenbouw en architectuur met persoonlijke herinneringen aan de omgang met de opdrachtgevers en de werkwijze binnen het bureau. PRO heeft in Den Haag talrijke gebouwen op zijn naam staan, zoals het Nationaal Archief, het Appeltheater, zwembad-theater De Regentes, de Katerstraat, de Haagse Hogeschool. Maar ook elders zijn prestigieuze projecten tot stand gekomen, bv. het Meander Medisch Centrum in Amersfoort. De specialiteit van PRO is de wijze waarop de beperkingen van de bestaande situatie (geschiedenis van het landschap, vorm van het terrein, karakter van de omliggende

Nationaal Archief 1980. Bezuidenhout-West ligt nog grotendeels braak

bebouwing e.d.) tot bron van inspiratie worden gemaakt. De plek en zijn context zijn medeopdrachtgever, waar PRO goed naar luistert. De gebouwen voelen daardoor natuurlijk aan en worden van meet af aan breed gewaardeerd. Hoewel een aantal afbeeldingen wat klein is uitgevallen, is dit boek met waarnemingen uit de eerste hand een aanrader voor de geïnteresseerde Hagenaar.

Hans van Beek – architect – kracht door wisselwerking, Van Beek & Teunissen, uitg. Lecturis 2017, 494 blz., ISBN 978 94 6226 192 1, € 35,-

René Vlaanderen

De foto's zijn afkomstig uit het besproken boek.

N.B. Excursie naar Couperusduin en het opmerkelijke kantoor van Atelier PRO: zie pagina 18.

Katerstraat 1987, de vernieuwende aanpak van de stadsvernieuwing